

ที่ พณ ๐๗๐๓/๒๒๗๔

กระทรวงพาณิชย์

๕๖๓ ถ.นนทบุรี ต.บางกระสอ

อ.เมืองนนทบุรี จ.นนทบุรี ๑๑๐๐๐

๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๔

เรื่อง รายงานผลการจัดสถานะการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาไทยตามกฎหมายการค้าสหรัฐฯ มาตรา ๓๐๑ พิเศษ ประจำปี ๒๕๖๔

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
๒. สำเนารายงานผลการจัดสถานะการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาไทย ตามกฎหมายการค้า
สหรัฐฯ มาตรา ๓๐๑ พิเศษ ประจำปี ๒๕๖๔
๓. สำเนาหนังสือกระทรวงพาณิชย์ ที่ พณ ๐๗๐๒/ว ๕๒๔๒ ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

ด้วยกระทรวงพาณิชย์ขอเสนอเรื่องรายงานผลการจัดสถานะการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาไทย ตามกฎหมายการค้าสหรัฐฯ มาตรา ๓๐๑ พิเศษ ประจำปี ๒๕๖๔ มาเพื่อให้คณะรัฐมนตรีทราบผลการจัดสถานะดังกล่าว และพิจารณาสั่งการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการต่อไป โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรี ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗) รวมทั้งสอดคล้อง กับยุทธศาสตร์ชาติในด้าน (๑) การเมือง การต่างประเทศ และความมั่นคง และ (๒) การสร้างรายได้และการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายจุรินทร์ ลักษณวิศิษฎ์) กำกับการบริหารราชการ กระทรวงพาณิชย์ ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑)

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ผู้แทนการค้าสหรัฐฯ (United States Trade Representative: USTR) ได้จัดทำรายงานสถานะการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศคู่ค้าสำคัญภายใต้กฎหมายการค้าสหรัฐฯ มาตรา ๓๐๑ พิเศษ (Special 301) เป็นประจำทุกปี โดยประกาศผลการจัดสถานะในช่วงปลายเดือนเมษายน ทั้งนี้ ในการจัดสถานะดังกล่าว จะรวมถึงรายงานรายชื่อตลาดที่มีการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาสูงในประเทศคู่ค้า (Notorious Markets) ของรอบปีก่อนหน้าด้วย

๑.๒ ก่อนปี ๒๕๖๐ ไทยได้ถูกจัดให้อยู่ในบัญชีประเทศที่ต้องจับตามองพิเศษ (Priority Watch List: PWL) จนกระทั่งเมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๐ USTR ได้ปรับสถานะของไทยให้ดีขึ้นจากบัญชี PWL เป็นบัญชีประเทศที่ต้องจับตามอง (Watch List: WL)

๑.๓ เมื่อปี ๒๕๖๓ ที่ผ่านมา ไทยยังคงถูกจัดสถานะอยู่ในบัญชี WL และรายงาน Notorious Markets ประจำปี ๒๕๖๒ ได้มีการระบุชื่อตลาดในไทย ๒ แห่ง เป็นการละเมิดในท้องตลาด ๑ แห่ง คือ ย่านพัฒนพงษ์ และตลาดออนไลน์ ๑ แห่ง คือ www.shopee.co.th

๑.๔ ในปี ๒๕๖๔ นี้ USTR ได้เปิดรับฟังความคิดเห็นเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้มีส่วนได้เสีย และประเทศที่ได้รับการประเมิน เกี่ยวกับสถานการณ์ด้านทรัพย์สินทางปัญญาในแต่ละประเทศ ซึ่งกระทรวงพาณิชย์

ได้จัดทำความคิดเห็น ประกอบด้วยข้อมูลความคืบหน้าและสถานะการดำเนินการด้านทรัพย์สินทางปัญญาของไทย โดยเฉพาะในเรื่องที่สหรัฐฯ ให้ความสำคัญ และได้ยื่นต่อสำนักงาน USTR เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม ๒๕๖๔

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗) กำหนดให้เรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือที่เกี่ยวข้องกับองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทย ต้องเสนอต่อคณะรัฐมนตรี และเนื่องจากการจัดสถานะประเทศไทยตามกฎหมายการค้าสหรัฐฯ มาตรา ๓๐๑ พิเศษ มีผลต่อภาพลักษณ์ด้านการค้าและการลงทุนของประเทศ ประกอบกับข้อกังวลและข้อเสนอแนะที่ระบุในรายงานของ USTR มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินการของหลายหน่วยงาน จึงเห็นควรพิจารณาเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบผลการจัดสถานะดังกล่าวและพิจารณาสั่งการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการต่อไป

๓. สารสำคัญ

๓.๑ สถานะของไทยและประเทศคู่ค้าอื่นของสหรัฐฯ ประจำปี ๒๕๖๔

๓.๑.๑ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๔ USTR ได้ประกาศสถานะการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศคู่ค้าฯ ประจำปี ๒๕๖๔ โดยไทยยังคงสถานะอยู่ในบัญชี WL ร่วมกับประเทศอื่นอีก ๒๒ ประเทศ ได้แก่ อัลจีเรีย บาร์เบโดส โบลิเวีย บราซิล แคนาดา โคลอมเบีย สาธารณรัฐโดมินิกัน เอกวาดอร์ อียิปต์ กัวเตมาลา คูเวต เลบานอน เม็กซิโก ปากีสถาน ปารากวัย เปรู โรมาเนีย ตรินิแดดและโตเบโก ตุรกี เติร์กเมนิสถาน อุซเบกิสถาน และเวียดนาม

สำหรับประเทศที่อยู่ในบัญชี PWL มีจำนวน ๙ ประเทศ ได้แก่ อาร์เจนตินา ชิลี จีน อินเดีย อินโดนีเซีย รัสเซีย ซาอุดีอาระเบีย ยูเครน และเวเนซุเอลา

๓.๑.๒ ในส่วนของรายงาน Notorious Markets ประจำปี ๒๕๖๓ USTR ได้เผยแพร่รายงานฯ เมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๔ โดยไม่มีการระบุย่านการค้าและตลาด (Physical market) ในไทยที่มีการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาสูง แต่ยังคงระบุ www.shopee.co.th เป็นตลาดออนไลน์ (Online market) ที่มีการละเมิดสูง ทั้งนี้ ในส่วนของย่านพัฒนาพงษ์ USTR ระบุว่า กิจกรรมการค้าในพื้นที่ดังกล่าวเกือบทั้งหมดมีการหยุดชะงัก โดยอาจเป็นผลสืบเนื่องจากการดำเนินการระบาดของโรคโควิด-๑๙ และการท่องเที่ยวที่หยุดลง

๓.๒ พัฒนาการและความคืบหน้าการดำเนินการของไทย

สหรัฐฯ แสดงความพอใจต่อนโยบายและผลการดำเนินการด้านทรัพย์สินทางปัญญาของไทยที่สำคัญ ดังนี้

๓.๒.๑ การบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ภายใต้กลไกการทำงานของคณะกรรมการนโยบายทรัพย์สินทางปัญญาแห่งชาติ ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และคณะกรรมการปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งมี พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน ส่งผลให้การประสานงานในเรื่องทรัพย์สินทางปัญญาระหว่างหน่วยงานภาครัฐเป็นไปอย่างราบรื่น

๓.๒.๒ การป้องปรามการละเมิดเครื่องหมายการค้าและลิขสิทธิ์อย่างต่อเนื่อง การเพิ่มความพยายามในการปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์บนสื่อออนไลน์ผ่านการบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การเผยแพร่สถิติการจับกุมผ่านช่องทางออนไลน์ และการจัดกิจกรรมรณรงค์สร้างความตระหนักรู้ด้านทรัพย์สินทางปัญญาในหลากหลายรูปแบบ

๓.๒.๓ การจัดทำ “แนวทางการจัดซื้อจัดจ้างโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (Software: ซอฟต์แวร์) และการใช้งานซอฟต์แวร์ที่มีลิขสิทธิ์สำหรับหน่วยงานภาครัฐ” เพื่อแก้ไขปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ในภาครัฐ

๓.๒.๔ การเสนอแก้ไขพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการยกระดับการคุ้มครองงานลิขสิทธิ์และสิทธิข้างเคียงในสภาพแวดล้อมดิจิทัล และการเตรียมการเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาว่าด้วยลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO Copyright Treaty: WCT) และสันติสัญญาว่าด้วยการแสดงและสิ่งบันทึกเสียงขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO Performances and Phonograms Treaty: WPPT)

๓.๒.๕ การเสนอแก้ไขพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมเพื่อปรับปรุงขั้นตอนการจดทะเบียน และเตรียมการเข้าเป็นภาคีความตกลงกรุงเฮกว่าด้วยการจดทะเบียนการออกแบบผลิตภัณฑ์ระหว่างประเทศ (Hague Agreement Concerning the International Registration of Industrial Designs)

๓.๒.๖ การเพิ่มจำนวนผู้ตรวจสอบสิทธิบัตรของกรมทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อแก้ไขปัญหางานจดทะเบียนสิทธิบัตรค้างสะสม

๓.๓ ข้อกังวล/ข้อเสนอแนะของสหรัฐฯ

๓.๓.๑ ยังคงมีการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา เช่น การจำหน่ายสินค้าละเมิดเครื่องหมายการค้าและลิขสิทธิ์ทั้งในท้องตลาดและตลาดออนไลน์ การละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ทั้งในหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน และการละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ผ่านอุปกรณ์หรือแอปพลิเคชันสำหรับการสตรีมและดาวน์โหลด ตลอดจนการดำเนินคดีละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาทางแพ่งใช้เวลานานและค่าเสียหายที่เจ้าของสิทธิได้รับก็ไม่สมเหตุสมผล

๓.๓.๒ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ยังไม่ตอบสนองต่อข้อกังวลของสหรัฐฯ ในบางเรื่อง เช่น การคุ้มครองมาตรการทางเทคโนโลยี (Technological Protection Measures: TPM) การบังคับใช้สิทธิกรณีมีการลักลอบบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ (Camcording) และการจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์โดยมิชอบ เป็นต้น

๓.๓.๓ พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ยังคงมีเรื่องกำหนดสัดส่วนระหว่างภาพยนตร์ไทยกับภาพยนตร์ต่างประเทศที่จะนำออกฉายในโรงภาพยนตร์

๓.๓.๔ ยังคงมีปัญหางานจดทะเบียนสิทธิบัตรยาค้างสะสม

๓.๓.๕ ควรมีการป้องกันที่มีประสิทธิภาพในการนำข้อมูลผลการทดสอบยาและเคมีภัณฑ์ทางการเกษตรซึ่งเป็นความลับ ไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์โดยไม่เป็นธรรม หรือการเปิดเผยข้อมูลฯ โดยไม่ชอบ (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒)

๔. ความเห็นของกระทรวงพาณิชย์

แม้ว่าการจัดสถานะประจำปีนี้มีผลเป็นที่น่าพอใจแต่ในการรักษาสถานะของไทยไว้ในบัญชี WL หรือผลักดันให้ไทยหลุดจากทุกบัญชีในอนาคต ควรมีการพัฒนากระบวนการคุ้มครองและป้องปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาอย่างต่อเนื่องต่อไป โดยเฉพาะการปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาในทุกรูปแบบ การเพิ่มประสิทธิภาพในการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา การปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล ตลอดจนการส่งเสริมความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการกำหนดนโยบายและมาตรการด้านทรัพย์สินทางปัญญา รวมถึงประเด็นที่เกี่ยวข้อง เช่น สาธารณสุข ซึ่งเป็นเรื่องที่สหรัฐฯ ให้ความสำคัญ

๕. ข้อเสนอของกระทรวงพาณิชย์

๕.๑ เนื่องจากการจัดสถานะประเทศไทยตามกฎหมายการค้าสหรัฐฯ มาตรา ๓๐๑ พิเศษ รวมถึงรายงาน Notorious Markets มีผลต่อภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นด้านการค้าและการลงทุนของประเทศ

ประกอบกับข้อกังวลและข้อเสนอแนะที่ระบุในรายงานของ USTR มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน จึงเห็นควรเสนอคณะรัฐมนตรีรับทราบผลการจัดสถานะดังกล่าว

๕.๒ นอกจากนี้ เพื่อให้เกิดผลเชิงบวกต่อการประเมินสถานะการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาของไทยในรอบถัดไป เห็นควรเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีให้พิจารณามีมติสั่งการกำชับให้หน่วยงานภาครัฐทุกกระทรวงปฏิบัติตาม “แนวทางการจัดซื้อจัดจ้างโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (Software: ซอฟต์แวร์) และการใช้งานซอฟต์แวร์ที่มีลิขสิทธิ์สำหรับหน่วยงานภาครัฐ” ซึ่งกระทรวงพาณิชย์ได้ส่งให้หน่วยงานภาครัฐทุกกระทรวงแล้วตามหนังสือกระทรวงพาณิชย์ ที่ พณ ๐๗๐๒/ว ๕๒๔๒ ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๓) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดซื้อจัดจ้างและการใช้งานซอฟต์แวร์ที่มีลิขสิทธิ์ให้สอดคล้องกับกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ เพื่อลดความเสี่ยงจากการละเมิดลิขสิทธิ์ในหน่วยงานภาครัฐให้เห็นผลเป็นรูปธรรม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฐ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

กรมทรัพย์สินทางปัญญา

กองพัฒนาความร่วมมือทรัพย์สินทางปัญญา

โทรศัพท์ ๐ ๒๕๔๗ ๔๖๕๓

โทรสาร ๐ ๒๕๔๗ ๔๖๕๑